

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเหตุผล และสาเหตุของการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษาและเปรียบเทียบในระหว่างนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน ทั้งนี้ได้ทำการสำรวจแบบแผนการศึกษา แบบแผนการดำเนินชีวิต ปัญหาและอุปสรรค ทิศนคติต่อการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษาและโครงการชีวิตในอนาคตของนักศึกษาที่ย้ายถิ่นเพื่อการศึกษาอีกส่วนหนึ่งด้วย การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจโดยมีประชากร กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่มีอายุไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ในขณะที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาในปีการศึกษา 2526 ที่ย้ายถิ่นซึ่งมีจำนวน 34,460 คน การคาดคะเนจำนวนประชากรนี้มี 3 ชั้นตอน คือ

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมในส่วนภูมิภาคจำนวน 57,434 คน¹ โดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของโรเบิร์ต วี. เครจซี และ คาร์เยิล กับเบิลยูมอร์แกน (Robert v. Krejcie and Daryle W. Morgan) ปรากฏว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 381 คน

2. ทำการสำรวจกลุ่มตัวอย่าง 381 คน ที่มีภูมิลำเนาในส่วนภูมิภาคโดยใช้ใบสมัครและขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษา ปรากฏว่ามีนักศึกษาที่มีอายุไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ที่ย้ายถิ่นจำนวน 229 คน คิดเป็นร้อยละ 60

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง ศูนย์พัฒนาและบริการทางวิชาการ สำนักบริการทางวิชาการและทดสอบและประเมินผล, "จำนวนผู้สมัครและขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ประจำปีการศึกษา 2525 และ 2526" (อัครลำเนา)

3. คำนวณหาจำนวนประชากร (นักศึกษา) ที่ย้ายถิ่น โดยการเทียบค่าร้อยละ
ในข้อ 2 กับประชากรในข้อ 1 $\frac{60}{100} \times 57,434 = 34,460$ คน

กลุ่มตัวอย่าง

ในจำนวนประชากร 34,460 คน นำมากำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างสำหรับประชากร (นักศึกษาที่ย้ายถิ่น) จำนวน
34,460 คน โดยใช้ตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของโรเบิร์ต วี. เครจซีและคาร์เยิล คัมเบลยู
มอร์แกน (Robert V. Krejcie and Daryle W. Morgan) ปรากฏว่าต้องใช้
กลุ่มตัวอย่างจำนวน 379 คน

2. สุ่มตัวอย่าง ได้เพิ่มการสุ่มตัวอย่างขึ้นอีก 113 คน เพื่อป้องกันการไม่ได้รับ
แบบสอบถามครบตามจำนวนที่ต้องการ ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดรวมเป็น 492 คน ทำการ
สุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ (Systematic random sampling) คือสุ่มเลือกคนที่ 1
และทุก ๆ คนที่ 70

3. กลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่างนักศึกษาที่ย้ายถิ่นจำนวน 382 คน
นำมาคัดเลือกเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่มีเหตุผลสำคัญที่สุดในการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษาได้จำนวน
330 คน ถือเป็นกลุ่มตัวอย่างของนักศึกษาที่ย้ายถิ่นเพื่อการศึกษาซึ่งจะใช้ในการวิเคราะห์
ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยปรึกษากับผู้
ทรงคุณวุฒิ 6 ท่าน คือ

1. รองศาสตราจารย์ ดร. พันธิพา อุตยสุช อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร. เพ็ญพร ชีระสวัสดิ์ อาจารย์ประจำคณะรัฐศาสตร์และ
สถาบันประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา ทุงคสวัสดิ์ อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชนิกา รัชพลเมือง อาจารย์ประจำคณะครุศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิริพันธ์ ฉาวรทวิงษ์ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์
มหาวิทยาลัยรามคำแหง
6. คุณเอี่ยมพร ศิริประเสริฐ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กองประมวล
และวิจัย สำนักปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

แบบสอบถามประกอบด้วยคำถาม 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา จำนวน 12 ข้อ ได้แก่
ภูมิลาเนาเดิม ที่พักอาศัยปัจจุบัน เหตุผลของการย้ายถิ่น สถานภาพของนักศึกษา 4 คำ
คือ สถานภาพด้านประชากร สถานภาพด้านเศรษฐกิจ สถานภาพด้านสังคม และสถานภาพ
ด้านการศึกษา ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับเรื่องต่อไปนี้

ก. เหตุผลและสาเหตุของการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษาจำนวน 16 ข้อ ซึ่งเป็นคำถาม
เกี่ยวกับเหตุผลของการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษา สาเหตุในการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษาในลักษณะ
ต่าง ๆ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ข. แบบแผนการศึกษา แบบแผนการดำเนินชีวิต ปัญหาและอุปสรรค แบ่งออกเป็น
แบบแผนการศึกษา จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการศึกษาทั่วไปและ
การศึกษาเสริมต่าง ๆ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

แบบแผนการดำเนินชีวิต จำนวน 8 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับการเดินทาง
การเข้าสังคม ความสม่ำเสมอในการไปมหาวิทยาลัย และการกลับไปเยี่ยมภูมิลำเนาเดิม
ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ปัญหาและอุปสรรค จำนวน 9 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค
ในการศึกษา ที่พักอาศัย ค่าใช้จ่าย และการเข้าสังคมในมหาวิทยาลัย ลักษณะของแบบสอบถามเป็น
แบบเลือกตอบและแบบปลายเปิด

ค. ทศนคติต่อการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษา จำนวน 10 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามถึงความรู้สึกพอใจในระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับที่อยู่อาศัย การศึกษา สังคมในมหาวิทยาลัย และประสบการณ์ที่ได้รับ ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า

ง. โครงการชีวิตในอนาคต จำนวน 6 ข้อ ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับความคาดหวังต่อสิ่งที่จะทำต่อไปหลังจากสำเร็จการศึกษาแล้ว ได้แก่ การประกอบอาชีพ การศึกษาต่อ สถานที่ที่นักศึกษาจะประกอบอาชีพหรือศึกษาต่อพร้อมทั้งเหตุผลที่ได้คาดหวังเช่นนั้น

แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้ ผู้วิจัยได้นำไปทดลองใช้กับนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง ที่ย้ายถิ่นเข้าสู่ส่วนกลาง ซึ่งมีอายุไม่เกิน 20 ปีบริบูรณ์ขณะขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาและไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อนำมาแก้ไขข้อบกพร่อง และปรับปรุงให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามถึงกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ ส่วนที่อยู่ของกลุ่มตัวอย่างนั้น ผู้วิจัยได้ติดต่อฝ่ายทะเบียนประวัตินักศึกษา มหาวิทยาลัยรามคำแหงเพื่อขอข้อมูลจากใบสมัครและขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาของนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหงที่ขึ้นทะเบียนเป็นนักศึกษาในปีการศึกษา 2526 ปรากฏว่ามีนักศึกษาส่งแบบสอบถามกลับคืนมา 382 ชุด คิดเป็นร้อยละ 77.6

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการตรวจแบบสอบถามด้วยตนเอง และทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามดังนี้คือ

1. ข้อมูลเกี่ยวกับเหตุผลและสาเหตุของการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ
2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเปรียบเทียบเหตุผล และสาเหตุของการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษาของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาเดิมต่างกัน วิเคราะห์โดยเปรียบเทียบจากค่าร้อยละของนักศึกษาแต่ละภาค

3. ข้อมูลเกี่ยวกับแบบแผนการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และนำมาแปลความหมายโดยถือเกณฑ์ของ จอห์น คับเบิลยู เบสต์ (John W. Best) ดังนี้ คือ

3.50 - 4.00	หมายถึง	กระทำเสมอ ๆ
2.50 - 3.49	หมายถึง	กระทำบ่อย ๆ
1.50 - 2.49	หมายถึง	กระทำนาน ๆ ครั้ง
1.00 - 1.49	หมายถึง	ไม่กระทำเลย

4. ข้อมูลเกี่ยวกับแบบแผนการดำเนินชีวิต วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

5. ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรค วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

6. ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติต่อการย้ายถิ่นเพื่อการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำมาแปลความหมายโดยถือเกณฑ์ของ จอห์น คับเบิลยู เบสต์ (John W. Best) ดังนี้ คือ

4.50 - 5.00	หมายถึง	พอใจมาก
3.50 - 4.49	หมายถึง	พอใจ
2.50 - 3.49	หมายถึง	เฉย ๆ
1.50 - 2.49	หมายถึง	ไม่พอใจ
1.00 - 1.49	หมายถึง	ไม่พอใจมาก

7. ข้อมูลเกี่ยวกับโครงการชีวิตในอนาคต วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต (Mean)¹

$$\bar{X} = \frac{\sum fx}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ยหรือมัธยฐานเลขคณิต}$$

$$\sum fx = \text{ผลรวมของคะแนนทั้ง } N \text{ จำนวน}$$

$$N = \text{จำนวนคะแนนทั้งหมด}$$

2. ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน²

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum x^2}{N} - \left(\frac{\sum x}{N}\right)^2}$$

$$S.D. = \text{ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน}$$

$$x = \text{คะแนนดิบ}$$

$$N = \text{จำนวนตัวอย่างประชากรหรือจำนวนคะแนน}$$

$$\sum x = \text{ผลรวมของคะแนน}$$

การเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยที่ได้ในรูปตารางและความเรียง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ประคอง กรรณสูต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (กรุงเทพฯ: บรรณกิจ, 2525), หน้า 80.

²เรื่องเดียวกัน, หน้า 81.